

Мањо Вукотић
ОЛОВНЕ РЕЧИ

фeбpуap, 2019.

Мањо Вукотић

ОЛОВНЕ РЕЧИ

M
Vukotić
Media

фeбpуap, 2019.

Корени

М

za odumpravanje u ovoj
promoslojstrani luštena
probin rad, a da ocekuje
a uskoro ovo postrojenje
obije a upotrebu dlanotu.
Pitanje... in ...

letija ...
Premijera Ana Brnabić
i Dang Debić, pretkladio
u Beogradu, otkrili su u Ju-
čeršnjem razgovoru da je
... ..

... ..
ne samo za Srbiju, već i za
region Jugovostone Evrope.
Istakla je važnost uvo-
đenja direktive avio-... ..

... ..
Prezidant Dang je uve-
rio da će Kina nastaviti
da podržava Srbiju u me-
đunarodnim odnosima i da
će oskrabriti svoje kompa-
... ..

... ..
je spremna da u pri-
klučni i Srbiju, por-
je juče predsednik Sta-
komiteta Saekvinskog
rodnog kongresa Kine i
Debić, obrađujući
... ..

Најдража кућа

Рођен сам у породицишту цетињске болнице „Данило Први“, отвореној још 1873. године. Тако се, на срећу, и данас зове.

Близу улаза, ни педесетак корака, била је кућа у којој су живели моји родитељи. Само неколико стотина даље радили су у цин-згради – централи Зетске бановине, са 365 прозора, колико година има дана. А још ближе, педесетак корака, налази се зграда Краљевског позоришта, коју је промовисао краљ Никола, 1888, и то својом драмом „Балканска царица“, веома популарној у ондашњој Европи.

У тој улици, званој некада Улица Пете црногорске бригаде, од ниских, камених кућа, сада не могу да погодим која је била та, наша, подстанарска. Реновиране су, пресвучене у нове боје, разиране. Нема познатог комшилука.

Дођавола!

Из те куће држим само једну успомену, фотографију: седим у колицима, као да су на дрвеним точкићима, у морнарском оделцу, буцмаст, а иза мене шарени ћилим. Тада ме је чувала негова-тељица, а било би непристојно да кажем гувернанта.

Рат је затутњао и преселили смо се у Чево („Чево равно, гнијездо јуначко“, каже Његош), у кућу коју је, 1934, подигао мој ђед Јован, пуковник краљеве војске, командант гарнизона у Призрену двадесетих година двадесетог века (отуда моја љубав према Призрену). Требало је да буде моћна кућа, на спрат, али га је срчана кап прекинула. Сва је у камену, омалтерисана, две велике собе, ходник, срећен таван, циглени кров, додатна камена кухиња...

У тој кући смо мајка, сестра Ратка (добила име јер се родила 1941, на почетку рата), брат Слободан (добио име јер се родио 1944,

сисумирање у овој
лексици
луксеза
летња и ч
вако издана
за нашу г
Промисла
Ала Бона
прарије
дрова
који су
важности,
не само
за Србу,
већ и за
Председ
Цанг је
увер
дио да
ће Капа
наставити
усприма
да у про
уclude и
Србију,
поруч
је дуче
председ
Сталин
комитета
Савезног
и родног
конгреса
Канг Цан
ијанг,
обраћајући
с
честиткама
на постојање

при крају рата) и ја провели променљиве партизанско-четничке ратне године. И остали још десет, петнаест година, како ко.

То је кућа мог рањеног детињства и прве тешке и немирне младости.

Испред ње ме је, крајем 1944, затекла баба Љубица, кад се вратила из цетињског затвора Богданов крај, како цепам дрва! Са шест година.

Није имао ко други.

Израстао сам у главу куће.

– Цепаш ко неки Шиптар Асим, што је радио код нас у Котору кад смо живели! – шалила се моја горостасна баба, увек у црнини, са умотаним плетеницама на врх главе (волим и кад моја унука Маша прави црне плетенице).

Испред куће је ливадица, коју су гутале две камене плоче. На њеном крају слагао сам дрвљаник. Ту су се шуриле и клале свиње, да се презими лакше уз сланину, а пршут се чувао за лето, кад дођу, као на викенд, стричеви и стрине из великих градова.

Поред велике камене летње кухиње, приљубила се и „соба“ за Шаруљу. Чистио сам јој то легало и пунио корито. Вешто сам из њених набрекних вимена штрцао топло млеко. Она је била наш супер-маркет: млеко, сир, кајмак, месо. Доносила је чедну, зализану, окату, питому телад. Не умем да опишем како се заносно може играти са доброћудним теленцетом! Задиркивати, мазити, бости...

Уз камену ограду, којом су биле опасане две питоме долинице – за боранију, кромпир, салате, зеље – посадио сам једну дуњу и две шљиве. Да уз глогиње, дивљи шипурак и лешник, буду и воћке – да мало зуби утрну. И један орах, који је растао споро, споро, док се није разграно и готово наслонио на кров.

Одавно нико не пири ватру у мојој кући.

Камен је самоникао, ижцикљао и прогутао део ливадице.

Трава, пожутела, до колена.

Зид леве листре напукао.

Дрвена ребра се увила и једва држе попуцалу циглу.

za odsumporavanje u ovoj
gromoslavici luštena
proben rad, a da ocekuje
a uskoro ovo postrojenje
obije u upotrebu dovolju.
Prijemnikom za maglacima

letija i namakno podstizaju
za vazdu pripredu.
Premijerka Ana Brnabic
i Ceng Debfjan, pretkladno
u Beogradu, otkrili su u ju-
čeršnjem razgovoru da je
prekidanje tih Srbiije i Kine

eracioni projekti koji su
od neprodajne važnosti,
ne samo za Srbiju, veš i za
region Jugovostocne Evrope.
Istakla je važnost uvo-
đenja direktne avio-linije

šestru u Beogradu.
Predsednik Ceng je uve-
rio da će Kina nastaviti
da podržava Srbiju u me-
đunarodnim odnosima i da
će ohrabriti svoje kompa-

je spremna da u pri-
klucni i Srbiju, poru-
je iuče predsednik Sta-
komiteta Saekvieskog
rodnog kongresa Kine i
Debfjan, obrađujuće
poslanikovima na postu

Хоћу ли уграбити да је окрпим и усправим?

Носим утешне снимке у телефону.

Држим изнад радног стола, у стану, слику – акварел моје оста-
реле куће. И до ње други акварел: Чево, 1947, Петар Лубарда.

Ујутро, пре него почнем да радим, погледам у кућу. И увече пре
него кренем на починак.

Отварам, тако, кућу успомена.

Најдражу кућу!

Моју кућу.

...сумирање у овој
 ...лектира
 ...летра и и како издатица
 ...маду презресу
 ...Посмртна Ала Бонафећ
 ...прарије пројект који су
 ...од петроградске важности,
 ...не само за Србију, већ и за
 ...истра у историју
 ...Председник Цанг је уве-
 ...дио да ће Кана наставити
 ...спремна да у пројек-
 ...улучи и Србију, поручи-
 ...је дуче председник Сталин
 ...комитета Свекионског
 ...родног конгреса Клеа Цан-
 ...дананг, обраћајући с
 ...чланом на постојан

Мајка - цео Сунчев систем

На осушеној, дрвеној, зеленој клупи у парку цетињске болни-
 це, седимо мајка и ја. Умотана у груби, полуфлекави огртач,
 изгледа ми још ситнија него што јесте. Скупила се, згрчила.
 Као да је хладно, а пролеће је.

Пролеће 1957.

Чаврљамо о храни, лековима и шта нам је чинити кад изађе из тог „белог затвора“.

После паузе ћутања, одједном провали:

– Долазили су јуче, опет, ови из полиције.

– Шта сад хоће?

– Па, опет мрмљајући да би било добро за породицу да се одре-
 кнем Вукала... Као, и теби ће бити лакше. Можда би, кажу, добио и
 неку стипендијицу ако би студирао права...

Подрхтава. Брише очи.

– Долазили у болницу? Па они су безочни! – готово да сам устао.

– Ето, тако... Бесмислено...

Ћутимо. Беспомоћно. Дуго. Зарили очи у земљу.

– Не, нећу! Рекла сам да нећу. Како то да учиним? Увек сам га
 волела. И сада... Вас је троје... – линуле су сузе.

Скупили смо се у једно плачљиво клупко.

– Тражиће, верујем, и тебе да питају – прозборила је после
 ћутње.

– Можда, али не верујем. Нека долазе. Добиће исти одговор као
 што си и ти дала. Нема ту попуштања. Чуј: одрицање! Па да ме
 награде стипендијом...

Дуги загрљај на растанку био је знак: „Не. Ништа!“

Нису ме звали да се одрекнем оца. Никада. Нико. А јесу ми, пре-

МАЊО ВУКОТИП

za odsumpravanje u ovoj
moskolestrani luštena
probin rad, a da ocekuje
a uskoro ovo postrojenje
obije u upotrebu dlanovu.
Плановинама и мапима

летима, а тако и одистично
за изградњу.
Премајера Ана Брнабић
и Џанг Деђианг, претседно
у Београду, оципили су у Ју-
чрчанам разговору да је
победилан, Губаи и Кини

оранили претсти зори су
од изградње важности,
не само за Србију, већ и за
регион Југоисточне Европе.
Истакла је важност уво-
ђења директне авио-линије

цетра у Београду.
Претседник Џанг је уверио
да ће Кина наставити
да подржава Србију у ме-
ђународним односима и да
ће озрађивати своје компа-

је спремна да у парти-
уључи и Србију, пору-
је јуче председник Ста-
комитета Савезноског
родног конгреса Кине.
Деђианг, обрађује
постлановинама на посто-

ко угледног рођака, понудили стипендију за права и после посао у МУП Црне Горе.

Коцка леда бачена је у казан вреле воде.

Отишао сам да студирам оно што сам волео – књижевност. И то светску.

Разговор са мајком, на клупи у парку болнице у којој ме је родила, остао је, целог живота, као тачка ослонца. Упоришта. Одредишта. Путоказ.

Али, живот, кад се претвара у игру, у надметање доброг и злог, подметне и овакву „клубу“: нека будалетина је негде написала како сам се одрекао оца зарад каријере! И та гнусна измишљотина преписивала се с времена на време. Чак и недавно, а ево ме у осамдесетој, један мој некадашњи сарадник, па после Легијин и њему сличних другара, нашкрабао је то! Као да ме мало „намаже“ ...

Шта да радим?

Гутај, носи и пркоси!

Тако је било целог живота.

Пратило нас је то још од рата. Из рата.

А, моја дивна мајка...

Надвили су се авиони над селом. Урлали. Звиждали. Сипали метке и понеку бомбу... Моја нежна мајка, обучена за све сеоске послове, била је отишла да донесе воду. На леђима је упртила бурило воде. И на самом домаку куће, угледао сам како пада између две камане плоче.

– Погодили су је! – мислио сам и потрчао ка њој, не чујући челичне птице које су још злокобно кружиле.

Кроз две рупе дрвеног бурила, стегнутог неколико пута гвозденим обручима, шикљала је вода. Отрчали смо до куће, држећи се за руке.

У кући су се, иначе, за време рата почесто смењивали штабови – час партизански, час четнички. Ваљда и зато што је на крају села. И тако су се збивале драме и преокрети.

...сумирање у овој
...лектира
...летра и чинило издацима
...маду презеру
...Посмртна Ала Бонаћ
...прарије прори који су
...на петроградској важности,
...не само за Србију, већ и за
...центру у Београду
...Председник Цанг је уве
...дио да ће Кана издати
...страни да у прог
...укључи и Србију, поруч
...је дуче председник Сталин
...комитета Свекиноског
...родног конгреса Клео Цан
...бијанг, обраћајући с
...национал на победни

Негде крајем 1944, у партизански штаб привели су младог четника. Улазећи у кућу извадио је испод кишне јакне бомбу и ударио о камен у вратнику куће. Откотрљала се у ходник између две собе...

Нас су, шћућурене у једној соби, хитно избацили кроз прозор, очекујући да „кашикара“ експлодира. Али, дуго није. Већ позната партизанка Вукица Мићуновић подигла је бомбу и зафрљачила је на ливаду испред куће. Ништа. Узела ју је други пут и гађала у камену плочу. Ништа. И трећи пут је бацила у малу долину. Опет ништа.

У међувремену, млади ухапшени четник је побегао из штапске собе, претрчао двадесетак метара, али на самој подзиданој међи пресекао га је рафал.

Први пут, сутрадан ујутру, видео сам мртвог човека. Белог, лепог лица. Као да спава.

Црвени су отишли, а мама и ја смо, некако, ископали раку у долиници близу куће. Оградиле смо камењем и жицом гроб да стока не прилази. И стављали пољско цвеће незнанцу. Ништа о њему нисмо знали.

Протутњало је време. Изненада, дошли су његови, из Бара, и однели га у неку спокојну тишину.

Никада нисам знао, сазнао, спознао, колики је моја породица платила цех томе што су је повремено „водили“ као „четничку“, или ја којег су прозивали „четнички син“.

Тамо неке 1948, мајка је добила чудну, неочекивану прекоманду: из Чева да иде у Улцињ и тамо буде учитељица. И то није баш био посао у старом гусарском граду, већ је, по три месеца, „гостовала“ по околним селима, већинског албанског живља. У граду, који је још почетком дванаестог века заузео Стефан Немања, а крајем тринаестог века обновила Јелена Анжујска, жена краља Уроша Првог, сасвим смо се добро били сместили у вилици, отетој неком буржујчићу „непријатељу“. Врло близу вреле, пешчане и лековите градске плаже.

МАЊО ВУКОТИП

za odumpravanje u ovoj
moskvastrani luštena
probin rad, a da očekuje
a uskoro ovo postrojenje
obije u upotrebu donatu.
Plyamavtosa in maktalga

letija
za nampravlno viditititio
za nampravlno vidititio
Premijerka Ana Brnabić
i Džejk DeBjant, pretstavio
u Beogradu, otiinilo su u Ju-
čeršnjem razgovoru da je
nampravlno vidititio u Kinu

pravljeni prekrsti koji su
na vetronekone važnosti,
ne samo za Srbiju, već i za
retnon Jugoslovene Garone.
Istakla je važnost uvo-
đenja direktive anio-likovje

Prezidantka Čang je uve-
rilo da će Kina nastaviti
da podržava Srbiju u me-
đunarodnim odnosima i da
će oskrabriti svoje konpa-

je spremna da u por-
uklucni i Srbiju, poru-
je juče predsjednik Sta-
komiiteta Sveskineskog
rodinog kongresa Kine
DeBjant, obrađujući
postavljanama na postu

У лето ја сам, десетогодишњак, на тој плажи „затрпавао“ људе који су тако лечили реуму и сличне болештине, за ситан бакшиш.

Једног дана, уз мене је била и моја сестра Ратка. Али, ту је била и „другарица“ високог ранга, сестра Милована Ђиласа, а супруга познатог полицајца Комнена Церовића. Сазнавши, некако, да је моја сестра четничко дете, другарица је завриштала:

– Сад ћу је бацити у море! Ту копилад не смијемо подизат`!

Испрепадан да та побеснела другарица може нешто и да уради, потрчао сам до куће да пренесем шта се збило. Моја баба Љубица, стасита, висока, са умотаним плетеницама и у црном зепа-папучама, запуцала је право на плажу.

– Ако те чујем да ријеч проговориш, фукаро, ја ћу тебе гурнути у море! Ти да бацаш моју дјецу у море. Ја сам мајка и тројице партизана! – грмела је моја горда баба, пореклом од познатих Бошковића, с Орје Луке, код Даниловграда.

Ех, како живот ковитла та зрна песка: два сина поменуће другарице били су добри новинари и моји познаници, а њена ћерка, сликарка, баш добра другарица.

Вратили смо се, после две године, опет у кршевито село. И тукли живот, као камен тврд. И сув. И избраздан.

Мајка Даница, Даша, некадашња принцеза из Пљеваља, танушна, издржавала је све врелине, све пљускове, све провале људских небеса и људске муке – пркосно.

И грејала нас троје. Мале Спартанце.

Знала је да се њен муж неће вратити.

Знала је и да га тамо негује друга жена, Италијанка, и да му је подарила три ћерке.

Знала је, али га је чекала, као она Пераштанка која је веровала да ће се њен драги вратити с мора и 25 година везла гоблен: уткала је своју косу, некада плавкасту, па после сребрнасту, убадајући и 700 пута на један сантиметар платна. Ослепела је и свој вез оставила Госпи од Шкрпјела.

сисумпировање у овој
лексици
лиштина
летја и чинило подстица
за нашу привреду
Посмртна Ала Бонафећ
примари пројекти који су
од непроцењиве важности,
не само за Србу, већ и за
Центра у Београду
Председник Цанг је уве-
дио да ће Капа наставити
успреша да у пројек-
уключа и Србију, поручи-
је јуче председник Сталин
комитета Свекијског
родног конгреса Клеа Цан-
дејанг, обраћајући с
чизмама на поглављу

И моја Даша, најсјајнија звезда Даница, тако је ткала свој живот, на тешком разбоју патње, чекајући добро, надајући се срећи своје деце.

Болест ју је, на крају, неправедно, злурадо, дуго мучила.

Док смо тихо разговарали у подгоричкој болници, тресући сећања на решету, са главицом скупљеном, пожутелом као мирисна дуња (на ормару) – видео сам да ће ускоро отићи. Без поруке.

Само што сам увече слетео у Београд, брат Слободан ме је назвао...

– Мама је...

Сутра ујутру назад, на опроштај.

– Сахраните је у нашу породичну гробницу. Наша снаха је то заслужила својим држањем! – рекли су стричеви Александар и Петар.

Велика паћеница.

Велика хранилица.

Велика пркосница.

Моја Даница.

Звезда Даница.

Цео Сунчев систем!

МАЊО ВУКОТИЋ